

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken

Kirkerådets handlingsplan 2024–2027

Om handlingsplanen

Denne handlingsplanen skal følge opp [Kirkemøtets vedtak 07/23](#).

Handlingsplanen og tiltakene er delt inn i syv innsatsområder som viser til Kirkemøtets vedtakspunkter 1–7 (se s. 4).

Handlingsplanen beskriver tiltak som skal gjennomføres av Kirkerådet i løpet av en treårsperiode. Planen gjelder for Kirkerådet, og dette betyr at ansvar for oppfølging av tiltak gjelder for Kirkerådets sekretariat og dets avdelinger.

Tiltakene i handlingsplanen har forskjellige nivå. Noen av tiltakene krever videre utredning og involvering med tanke på å finne ut av hvordan disse skal operasjonaliseres i praksis. Andre tiltak er mer konkrete. I kommentarene til tiltakene er noe av dette konkretisert.

Tiltakene i handlingsplanen er prioritert. Høyest prioritet har tiltak som:

- er grunnleggende for den videre implementeringen i hele organisasjonen (som kompetanseheving).
- er igangsatt eller lett å igangsette, og som forventes å ha stor effekt.
- i størst mulig grad bidrar til å hindre risiko for diskriminering.

Handlingsplanen inneholder en forventet tidsramme for gjennomføringen og anslag for økonomiske konsekvenser av tiltakene. De økonomiske konsekvensene av tiltakene i handlingsplanen er komplekse og derfor vanskelig å beregne. Utgiftene som er nevnt i handlingsplanen er derfor estimerer.

For mer informasjon, se saksdokumentet om handlingsplanen.

Innsatsområdene

1. Deltakelse og representasjon
2. Kompetanse
3. Fysiske barrierer
4. Ikke-fysiske barrierer
5. Kirke som arbeidsplass
6. Mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester
7. Rutiner og ansvar

1. Deltakelse og representasjon

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
1.1.	Utarbeide rutiner for universell utforming og individuell tilrettelegging av rådsmøter.	Dette kan handle om kurs i klarspråk, maler og tiltak, men også utstyr for tilrettelegging. Her vil det være behov for noe ekstern kompetanse.	2024– 2026	A	200.000
1.2.	Implementere veileder «Universell utforming av møter og arrangement» og andre tiltak som kan fremme representasjon av funksjonshemmede i hele kirken.		2024–2027	A	0
1.3.	Gjøre informasjon om og gjennomføring av kirkevalg tilgjengelig for alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig.	Dette kan handle om tilgjengelig informasjon om kirkevalg, som for eksempel lettlest og tegnspråk, kvalitetssikre universell utforming av digitalt kirkevalg og å fremme utviklingshemmedes deltakelse på kirkevalg.	2025–2027	B	500.000

2. Kompetanse

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
2.1.	Kartlegge hvordan mennesker med funksjonsnedsettelse opplever i kirken.	Medlemsundersøkelse.	2024–2025	A	250.000
2.2.	Gjennomføre kompetansehevende tiltak om funksjonshemmedes rettigheter, universell utforming og individuell tilrettelegging.	Blant annet gjennom en utlysning av stimuleringsmidler for kompetanseheving i menigheter. I tillegg er det innarbeidet i den helhetlige kompetansestrategien for trossamfunnet.	2024– 2027	A	850.000
2.3.	Videreføre HEL-konferansen	Økonomisk støtte til prosjektledelse og konferansen. (HEL: Kirkens tilbud for mennesker med utviklingshemming blir mange steder kalt for kirkens HEL-arbeid, som skal si noe om at kirken ikke er HEL hvis ikke alle kan delta.)	2025 eller 2026	A	350.000
2.4.	Anerkjenne og vektlegge funksjonsmangfold og bidra til universell utforming gjennom kommunikasjonstiltak.	Dette må ivaretas i all kommunikasjonsarbeid.	Kontinuerlig	A	0

3. Fysiske barrierer

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
3.1.	Fremme universell utforming av kirkens bygg og utearealer gjennom veileder om universell utforming, mal for rapport om universell utforming og i kirkebevaringsprogrammet.		2024–2027	A	20.000
3.2.	Bistå domkirkene slik at disse kan tilgjengelighetsertifiseres, og stimulere flere kirker til samme sertifisering.	Pilot for dette er igangsatt, 10 av 11 domkirker deltar i 2024. Totalbudsjettet for 3 år er 63.800. Av dette skal KR dekke kr. 42.533, resten dekkes av KA.	2024 og utover	A	40.000
3.3.	Utvikle universelt utformet materiell (til bruk i gudstjeneste, kirkelige handlinger og undervisning), blant annet gjennom «salmebok for alle» (KABB).	Dette kan handle om utlysninger og andre grep som stimulerer til utvikling av materiell. (I tillegg er KABB (Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte) tildelt 1 mill. for utviklingen av en tilgjengelig salmebok som en del av tildelingen under budsjettgruppe 3 i 2024.)	2024–2027	A	750.000
3.4.	Sørge for universell utforming av digitale fellesløsninger i organisasjonen.	En integrert del av produktutvikling / opprettholdelse av produktverdi.	2024 og utover	A	1 mill.

4. Ikke-fysiske barrierer

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
4.1.	Utarbeide ressurser som bidrar til at gudstjenesten, kirkelige handlinger, undervisning og aktiviteter kan utformes slik at alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, kan delta.	Dette kan handle om utlysninger og andre grep som stimulerer til utvikling av metodikk.	2024–2027	B	1 mill.
4.2.	Øke kjennskap til funksjonshemmingsteologi og utforme språk og praksis for liturgi, undervisning og forkynnelse i tråd med dette.		2024–2027	B	0
4.3.	Utvikle veileder som kan hjelpe menigheter og samarbeidsorganisasjoner i å gjøre leirer og arrangementer mer tilgjengelige.		2025–2026	A	100.000

5. Kirke som arbeidsplass

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
5.1.	Gjennomføre en kartlegging av hvilke barrierer og holdninger ansatte med funksjonsnedsettelse opplever i kirken.	Kartleggingen bør gjentas jevnlig.	2025	A	500.000
5.2.	Fremme arbeidsplasser for mennesker med utviklingshemming, også i kirken.	For eksempel sørge for tilgjengelig informasjon om intensjonsavtalen med HELT MED og erfaringsdeling.	2025–2027	B	0
5.3.	Sikre kompetanse og implementere krav om universell utforming og individuell tilrettelegging av arbeidsplasser.	Dette tiltaket ivaretas ifm. videreutviklingen av handlingsplanen for LIM.	2025–2027	A	0

6. Mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
6.1.	Oppdatere veilederen «Samhandling mellom helse- og omsorgstjenesten i kommunene og tros- og livssynssamfunn».	Dette jobber STL (Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn), NKR (Norges Kristne Råd) og Kirkerådet med sammen.	I gang	A	0
6.2.	Utvikle og samle ressurser som hjelper menigheter i samhandlingen med kommunen.	Dette kan handle om maler for kursopplegg og informasjonstiltak om menighetens tilbud.	2025–2026	B	50.000
6.3.	Utvikle ressurser som bidrar til økt bevissthet og kunnskap om rettigheter blant mennesker og pårørende som mottar helse- og omsorgstjenester.	Dette kan for eksempel være informasjonsressurser om retten til tro- og livssyn for mennesker med utviklingshemming.	2026	B	50.000

7. Rutiner og ansvar

	Tiltak	Kommentarer	Tid	Prioritet	Økonomi (anslag)
7.1.	Tydeliggjøre hvem som har ansvar for universell utforming og individuell tilrettelegging, og øke kompetansen på dette feltet.	Dette handler blant annet om å sikre god koordinering av arbeidet med universell utforming i Kirkerådet, bispedømmene og Hovedorganisasjonen KA.	2024–2027	A	0
7.2.	Innarbeide universell utforming i utlysninger, tilskudd, prosjekter og anbud.		2025–2027	A	0
7.3.	Innarbeide universell utforming og tilrettelegging i kirkens veiledere, planer og saksdokumenter.	Det er ikke estimert et økonomisk anslag på tiltakene 7.1. –7.3. da dette søkes løst innenfor rammen av den kompetansen og folkene som er ansatt i Kirkerådets sekretariat.	2025–2027	A	0